Przedpłata wraz z przesyłką pocztową wynosi 12 koron rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCYA i Administracya we Lwowie przy ulicy Hetmańskiej l. 12.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 10. i 25. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 10. | Dnia 25. maja 1900. | XXVII. rocznik.

Nakładem Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych we Lwowie.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor: Tadeusz Romanowicz.

O spieszne nadesłanie kwestyonarza do statystyki za rok 1899. uprasza biuro Związku P. T. Zarządy wszystkich stowarzyszeń.

Trudności w rejestrowaniu.

Czytelnicy „*Związku*“ znają już trudności, jakie lwowski Sąd krajowy jako handlowy czyni przy wpisaniu do rejestru zmiany statutu Towarzystwa zaliczkowego, z powodu ustępu o przyjmowaniu pieniędzy na rachunek bieżący (wkładki oszczędności). Pisaliśmy o tem w artykule „Nowe niebezpieczeństwo“ zamieszczonym w nrze 8. „*Związku*“ z dnia 25. kwietnia b. r. i przeprowadzili polemikę z dziwnem zapatrywaniem sądu, jakoby przyjmowanie obcych pieniędzy na rachunek bieżący sprzeciwiało się §. 1. ustawy o stowarzyszeniach. Interesowane stowarzyszenie weszło na drogę instancyj, wnosząc rekurs przeciwko orzeczeniu, odmawiającemu zarejestrowania a gdy Sąd wyższy krajowy rekursu nie uwzględnił, wniosło stowarzyszenie rekurs rewizyjny do Najwyższego Trybunału.

Nie poprzestając jednak na tem Wydział Związku zwrócił się do Związków: ruskiego we Lwowie, niemieckiego w Wiedniu, czeskiego w Pradze i słoweńskiego w Cylei — z zapytaniem, czy w swoim zakresie działania nie spotkały się z tego rodzaju interpretacyą ustawy i czy ewentualnie zechcą łącznie z naszym Związkiem przedsięwziąć kroki ku uchyleniu niebezpieczeństw, jakie z takiej interpretacyi ustawy stowarzyszeniom naszym zagrażają. Od czeskiego Związku nie nadeszła jeszcze odpowiedź. Inne odpowiedziały bardzo życzliwie, oświadczając gotowość solidarnego z naszym Związkiem działania.

Związek słoweński, którego działalność obejmuje wszystkie słoweńskie „posojilnice“ w Styryi, Karyntyi, Krainie i Wybrzeżu — pisze, że do tej pory nie zaszedł tam ani jeden wypadek, ażeby jaki sąd handlowy w ten sposób, jak się to u nas stało, wytłómaczył sobie intencye okólnika ministerstwa sprawiedliwości co do interpretacyi §. 1. ustawy o stowarzyszeniach. Już w roku bieżącym zarejestrowano dwa stowarzyszenia zaliczkowe, które przyjęły statut wzorowy tamtejszego Związku, obejmujący także przyjmowanie wkładek oszczędności. Związek słoweński oświadcza gotowość współdziałania w tej sprawie z nami.

Patron niemieckiego Związku w Wiedniu, dr. Wrabetz — wyraża żywe zdziwienie, jak mógł sąd wydać orzeczenie tego rodzaju. „Jeżeli co w stowarzyszeniach kredytowych przedstawia wspólną działalność członków, to przyjmowanie wkładek oszczędności, t. j. wspólne zaciąganie długów“. Szanowny patron stwierdza także, że tam wypadek taki nigdy jeszcze nie zaszedł — mimo to w poczuciu solidarności gotowi są kroki naszego Związku w tej sprawie poprzeć.

Oczywiście Wydział naszego Związku musi z przedsięwzięciem dalszych w tej sprawie kroków powstrzymać się, dopóki tok instancyj w poszczególnym wypadku nie będzie wyczerpany.

Nie podobna przypuścić, żeby rozstrzygnięcie mogło wypaść na niekorzyść rekurującego stowarzyszenia, skoro istnieje plenarne orzeczenie najwyższego trybunału z dnia 3. listopada 1896 r. L. 10.333 — w którem sprawa ta została na korzyść stowarzyszeń zaliczkowych rozstrzygnięta.

Takie plenarne orzeczenia mają znaczenie zasadnicze — i chociaż nie mają mocy ustawy, jednak sądy zawsze do nich się stosują

W orzeczeniu tem wyraźnie powiedziano, że „okoliczność, iż stowarzyszenie także i przyjmowanie wkładek oszczędności od niecząłonków, jako środek do osiągnięcia celu swego uważa, i według statutu swego do swego zakresu działania wciąga, nie wykracza przeciw postanowieniu §. 1. ustawy o stowarzyszeniach, ponieważ interes ten prowadzi właśnie do spełnienia celu stowarzyszenia, t. j. do dostarczenia członkom środków pieniężnych: a stowarzyszeniu nie jest zabronione zawieranie interesów prawnych z osobami trzeciemi, co nietylko wypływa z treści §§. 12., 14., 16., 18., 19, 40., 43., 48. ustawy o stowarzyszeniach, ale także z postanowień §§. 2. i 5. ustawy z 21. maja 1873., Dz. u. p. Nr. 87. i § 1. ustawy z 27. grudnia 1880, Dz. u. p. Nr. 151., które wyraźnie mówią o interesach stowarzyszeń z nieczłonkami, tudzież o pożyczkach i wkładkach pieniężnych od nieczłonków".

Ciekawy jest w tym względzie powołany w tem orzeczeniu §. 5. ustawy z 21. maja 1873 o służących spółkom zarobkowym i gospodarczym uwolnieniach od należytości stemplowych i bezpośrednich — orzeka on bowiem wyraźnie, że przepisy §. 7. ustawy z 29. lutego 1864 „będą stosowane do dokumentów prawnych przez spółki zarobkowe i gospodarcze do przyjmowania pieniędzy na rachunek bieżący upoważnione, w wykonaniu tego prawa wydawanych, bez różnicy, czy pieniądze wnoszą spólnicy, czy też inne osoby".

W całym szeregu ustaw podatkowych i należytościowych jest mowa o ulgach dla stowarzyszeń „także i wtedy, gdy zaciągają pożyczki od nieczłonków". Ustawa podatkowa z 25. października 1896 wyraźnie orzeka w §. 85., że zastosowaniu ulg w opodatkowaniu nie stoi to na przeszkodzie, jeżeli stowarzyszenie od nieczłonków zaciąga pożyczki A przecież wkładka na rachunek bieżący (wkładka oszczędności) nie jest czem innem, jak tylko zaciągniętym długiem, pożyczką. Otóż jest rzeczą wręcz wykluczoną, aby jedna ustawa nietylko zezwalała to, czego inna ustawa zabroniła, ale żeby nawet przyznawała jakieś ulgi i korzyści tym, którzy to czynią, czego ta druga ustawa zakazuje. Jeżeliby, jak twierdzi sąd lwowski, przyjmowanie pieniędzy obcych na rachunek bieżący było sprzeczne z §. 1. ustawy o stowarzyszeniach — w takim razie absolutnie niemożliwe by było, aby ustawy podatkowe wynagradzały ulgami i korzyściami to, czego ustawa o stowarzyszeniach nie dopuszcza.

Już po oddaniu do druku powyższych uwag doszedł nas numer 20. wiedeńskiej „*Genossenschaft*", organu niemieckiego Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w Austryi, z wybornym artykułem, tej sprawie poświęconym, p. t. „Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, a praktyka sądów rejestrujących". Artykuł ten, przytaczając dosłownie motywy orzeczenia lwowskiego sądu krajowego jako handlowego — znane redakcyi „*Genossenschaft*" z pisma naszego Wydziału Związku — nazywa to orzeczenie jedynem w swoim rodzaju i wyraża ubolewanie, że znalał się choćby jeden tylko senat sądowy, który przepuścił tego rodzaju elaborat swego referenta. Autor artykułu stwierdza związek tego orzeczenia z ustępem rozporządzenia ministerstwa sprawiedliwości z 17. stycznia b. r. — na co i myśmy w naszym artykule „Nowe niebezpieczeństwo" (Nr. 8. *Związku*) uwagę zwrócili — i zapytuje: „na czem polega owa „wspólna gospodarcza działalność członków", o której w rozporządzeniu ministeryalnem jest mowa? Stowarzyszenie kredytowe ma na celu „popieranie zarobku albo gospodarstwa swoich członków, a do osiągnięcia tego celu używa jako środka, dostarczania kredytu (§. 1. ust. o stow.). Jednostki stowarzyszają się, ażeby uczestniczyć w kredycie ogółu, ponieważ jako ekonomicznie słabe osoby, same dla siebie nie posiadają kredytu. Poparciem gospodarstwa swego, które jednostka chce ze stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego uzyskać, jest właśnie kredyt; tego kredytu chce sobie dostarczyć przez asocyacyę i gospodarcza działalność wszystkich członków jest właśnie skierowana do tego, ażeby wspólnie uzyskać ten kredyt, którego jednostka uzyskać nie może. Wspólna ekonomiczna działalność, której rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, jako istotnego znamienia stowarzyszenia zarobkowego i gospodarczego się domaga, — polega właśnie na współdziałaniu spólników ku uzyskaniu kredytu, t. j. ku stworzeniu podstawy kredytowej dla umożliwienia zawierania celowych interesów stowarzyszenia, t. j. dostarczania kredytu".

Mylne zapatrywanie lwowskiego sądu krajowego jako handlowego polega na tem, że nie rozróżnia on między interesami, które są realizacyą celu stowarzyszenia a temi, które służyć mają do umożliwienia tej realizacyi. W stow. kredytowem cel się osiąga przez dostarczenie członkom kredytu, ale aby to było możliwe, musi stowarzyszenie uzyskać kapitały; wspólna zatem działalność ekonomiczna członków musi być skierowana na dostarczenie potrzebnego kapitału obrotowego. Że zaś sami członkowie dostarczyć go nie mogą, przeto muszą wspólnie otwierać sobie źródła kredytu. Więc przyjmowanie obcych pieniędzy celem

dostarczania kredytu poszczególnym członkom nie sprzeciwia się intencyom ustawy. Bardzo trafnie wyprowadza to autor artykułu z samego reskryptu ministeryalnego z 17. stycznia b. r. Po ustępie reskryptu, „iż stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze nie są przez ustawodawcę pojęte, jako właściwe asocyacye kapitałowe, które gospodarstwu członków tylko pośrednio służą“ — następuje bezpośrednio dalszy ustęp:

„Co do stowarzyszeń kredytowych najw. Trybunał orzeczeniem z 21. kwietnia 1896 w tem specyalnie uznał przekroczenie granic, pociągniętych w §. 1. ustawy o stowarzyszeniach, jeżeli dostarczanie kredytu nie byłoby ograniczone do członków i jeżeliby do zakresu działania stowarzyszenia wciągnięto szereg interesów bankowych, nie będących w żadnym związku z celem dostarczania członkom kredytu“.

Otóż nie zbieranie kapitałów od niečzłonków, ale dostarczanie kredytu nieczłonkom jest tu wykluczone i słusznie.

„Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości, czytamy w artykule dalej — nie może rozsądnie rzecz biorąc, zmierzać do tego, aby stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze pozbawić środków niezbędnych do urzeczywistnienia celu stowarzyszenia; ono chce tylko wykluczyć takie popieranie zarobkowania lub gospodartwa członków, któreby sięgało poza cel stowarzyszenia. To popieranie ma na tem polegać, że członek otrzyma kredyt, ale nie może iść tak daleko, ażeby członek z dostarczania kredytu nie członkom czerpał zyski w sposób zarobkowy.

„Zakazowi przyjmowania przez stow. zaliczkowe obcych pieniędzy, odpowiadałby zakaz, ażeby stow. spożywcze nie zakupywały artykułów żywności, albo stow. surowcowe materyałów surowcowych od osób, stojących po za stowarzyszeniem, albo żeby stow. produkcyjne i magazynowe nie mogło wyrobów swoich członków sprzedawać nieczłonkom. Niedorzeczność takiego zakazu jasna jest każdemu, nawet niezawodowemu“,

Artykuł kończy się przypomnieniem ustaw podatkowych i orzeczenia najw. Trybunału, o których mówiliśmy wyżej. Autor artykułu, patron Związku niemieckich stowarzyszeń w Austryi — jest uznaną w tych sprawach powagą i możemy tylko szczerze mu być wdzięczni, że głos swój w tej sprawie do naszego przyłączył. Mamy też wszelką nadzieję, że wszystkie te głosy trafią do przekonania sądów — które nie mogą przecież wbrew oczywistym intencyom ustawodawcy, podcinać nóg wszystkim stowarzyszeniom zaliczkowym i poczynającym się dopiero rozwijać kasom Raiffeisonowskim, głównie na wkładkach oszczędności opartym.

Sprawa sędziszowska.

Nausilniejsze starania o uratowanie Towarzystwa sędziszowskiego od konkursu, a jego członków od fatalnych tegoż następstw nie osiągnęły celu. Po dokładnem sprawdzeniu stanu rzeczy przekonano się, że suma strat, spowodowanych defraudacyą b. dyrektora, jest tak znaczna, iż nie można myśleć o rozwikłaniu interesu zapomocą likwidacyi, — ale nieuniknione jest zgłoszenie konkursu. Opinię tę potwierdziła konferencya, odbyta w Wydziale Związku dnia 4. maja, w której wzięli udział: radca dr. Zgórski, dyrektor Bronisław Schwarzenberg-Czerny, posłowie Michałowski i Tarnowski, — a ze strony Związku prezes Biechoński, wiceprezes Romanowicz, dyr. Steczkowski i sekretarz Ulmer.

Gdy poprzednio była nadzieja, że po opuście dobrowolnym 40% od wkładek da się przy pomocy pewnych ofiar na fundusz gwarancyjny przeprowadzić sanacyę — to po dokładnem sprawdzeniu aktywów okazało się, iż z aktywów, które poprzednio jako ściągalne uważano, około 50 tysięcy należy jeszcze policzyć na straty. Wobec tego zgłoszenie konkursu stało się poprostu obowiązkiem, którego zaniedbanie mogło na nowy zarząd Towarzystwa ciężką ściągnąć odpowiedzialność. Na wspomnianej przeto konferencyi nikt nie mógł tego doradzać — a dyr. Czerny zaraz po powrocie z tej narady poczynił odpowiednie sądowe kroki.

Równocześnie Rada nadzorcza Towarzystwa sędziszowskiego wydała następującą odezwę do członków i wierzycieli Towarzystwa:

„Wiadome defraudacye w kasie Towarzystwa wzajemnego kredytu w Sędziszowie zachwiały istnieniem tej instytucyi do tego stopnia, że wierzyciele na gremialnem zebraniu w dniu 18. marca b. r. odbytem, pragnąc choć w części ratować swoje oszczędności, uznali za konieczne przyzwolić na 40-procentowy opust od wkładek, względnie na przeniesienie 40% swych oszczędności do funduszu gwarancyjnego, który to fundusz w razie istnienia i pomyślnego rozwoju Towarzystwa, w szeregu lat nabrać miał realnej wartości, a jako taki stać się zwrotnym.

Zarazem i walne zebranie członków Towarzystwa tego czyli udziałowców powzięło na dniu 20. marca b. r. uchwałę wprowadzenia do bilansu ra-

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

za miesiąc kwiecień 1900.

Miejscowość i firma *)	Stan bierny							Kapitał obrotowy	Stan czynny			
	Udziały	fundusz rezerwowy	Wkładki	Pożyczki zaciągnięte	Saldo rachunku Banku kraj.	Saldo odsetek	Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone	Koszta założenia ruchom. i admin.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka
	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.
Biała Tow. kredyt. i oszczęd.	67466	8412	148105	152269	—	4163	1319	351734	307414	4212	38409	1699
Biecz Tow. wzaj. kredytu	49199	1722	202117	19048	2823	6142	9144	290196	260110	1167	23518	5401
Błażowa Stow. zal. „Pomoc"	5018	628	38883	—	—	1412	11324	57264	50002	90	6932	240
Bochnia Tow. zal.	45734	6836	101299	6050	—	5320	4136	169374	154533	2522	8529	3790
Bóbrka Tow zal.	20519	8091	33338	14200	5713	—	2323	84183	72970	4034	2733	4447
Bołszowce Kasa zal. „Nadz."	35653	8161	60879	1200	—	3653	2472	112019	105063	1305	4669	983
Bołszowce Bank zal.	43679	10172	64357	25935	—	4141	330	148614	137661	2359	8380	210
Borszczów Pow. K. zal. i oszcz.	27724	3897	30695	35332	5763	2309	1128	106849	98248	2180	411	6010
Brzesko Tow. zal.	118526	50523	433640	—	—	18053	33819	654561	534081	3030	105692	11758
Brzostek Tow. zal.	15436	3124	61391	12195	—	2684	569	95399	90865	1673	200	2662
Chodorów Tow. zal.	7532	1410	15573	8700	—	629	214	34058	30602	—	979	2477
Cieszanów Tow zal.	26810	11864	103612	34400	1685	919	1969	181258	144985	2486	29594	4193
Czortków Bank zal.	76686	13927	333106	—	—	13772	5395	442887	386497	3029	43749	9612
Dąbrowa Tow. zal.	165685	78529	649166	—	—	20497	51271	965148	805486	5111	139862	14687
Dębica Tow. wzaj. kredytu	117578	31405	602909	—	—	24838	3889	780618	72433	7387	31691	17209
Dobczyce St. poż. i oszcz. „Wz. p."	15446	4028	30488	26200	—	86	—	76248	69485	1557	4361	846
Dobromil Tow. zal.	66456	16202	109751	15600	2133	5406	2429	217977	200079	—	16500	1398
Drohobycz T. zal.	103655	36673	558340	—	—	20135	8209	727013	605063	5524	60596	27310
Dukla Tow. zalicz	59724	11078	224292	36653	3130	8166	3873	346916	315061	4392	23240	4223
Dynów Tow. zal.	33312	7030	180779	18010	—	4824	4150	248104	218220	3546	25379	959
Frysztak Tow. zal.	1250	190	8605	—	—	2110	6646	18801	15406	417	1081	1897
Gliniany Tow. zal.	87082	42057	299071	58699	3230	11781	876	502796	461510	4965	32852	5469
Głogów Pow. T. zal	88291	37240	575935	31900	—	29409	530	763305	725601	3331	8120	6253
Gorlice Tow. zal.	190500	95278	502230	557139	—	38139	60969	1744255	1595387	8214	133982	6672
Grybów Tow. zal.	71059	31140	525820	7000	2811	6821	26247	670897	627080	2219	40001	1597
Husiatyn Pow. T. z.	33781	10275	207396	16040	3784	10753	951	282980	264101	2242	11342	5295
Jasło Tow. zalicz.	129181	72077	915171	32152	2387	27396	104385	1282749	1029224	5700	238906	8920
Jezierzany Tow. poż. i oszcz.	5822	735	24735	—	—	622	354	32267	29948	1070	33	1215
Jordanów St. poż. „Praca i oszcz."	48802	22991	220789	—	—	12426	600	305608	229905	1620	69253	4830
Kalwarya zebrz. T. oszcz. i poż.	33063	3001	171458	25000	—	14638	3818	250977	243856	1712	3915	1494
Kałusz Tow. zal.	44684	17413	120799	4600	1564	1822	7062	197945	160874	2321	33242	1509
Kamionka strum. Pow. T. zal.	52453	22866	261532	—	—	5787	17034	359672	261650	2361	92569	3092
Kolbuszowa T. z. „Szcz. Boże"	60850	30547	233302	—	—	8777	12081	345558	282245	1884	55806	5622
Kraków Tow. zal.	218980	49929	755009	271718	—	33635	18358	1347630	1208104	16038	67164	56324
Kraków Tow. kred. ręk. i przem.	114384	38669	739594	200369	—	31708	5153	1129877	1017325	6812	96305	9436
Kraków Bank chrześcijański	15625	1819	45852	8694	—	2412	—	74403	72606	1542	218	36
Krynica St. p. i osz. „Wz. pomoc"	35504	7875	149247	24862	—	829	—	218317	202988	2168	12576	585
Kulików Kasa zal. „Nadzieja"	23115	6629	28769	37200	—	462	2523	98698	90777	3034	6590	1327
Kuty Mieszcz. Kasa zal. i oszcz.	11363	1922	30562	15204	—	1526	321	60898	56636	1884	331	2047
Lubaczów Tow. kred. miejskie	153737	24729	142177	—	—	—	4995	325638	304592	3604	15965	1477
Lubaczów St. zal.	37672	7502	131798	21593	755	4270	1388	204948	196475	2055	6316	101
Lwów Bank dla ubezp. i przem.	72175	4070	25525	238720	·	5529	15960	362979	320857	3325	32432	6365
„ T. z. urz. i sł. g. dr. żel.	44686	14160	26305	237859	—	224	29347	352581	343117	1778	6338	1347
„ T. eskont. i zal.	53509	13903	27175	44768	—	3849	12369	175571	118070	2432	22058	13011
„ T. zal. urzęd. poczt.	81648	10778	47053	189200	—	8996	318	337994	330530	3362	2898	1204
„ Tow. wzaj. kredytu	135789	16738	117240	116128	—	3132	—	389026	372348	2784	4285	9609
„ Pow. Tow. zal.	32576	9621	135833	13000	—	—	—	191030	176326	1350	12722	632
„ Lwowsk. T. zalicz.	38712	3094	17032	83384	—	2034	—	144256	136320	5422	628	1885
„ Bank zaliczkowy	364675	119683	1569816	1043196	—	70705	15354	3183429	2855077	18359	307923	2069
Maków St. poż. „Wzaj. pom."	135374	51894	386393	—	—	17477	805	591943	361674	4016	221290	4962

*) Tylko wykazy nadesłane przed 10. każdego miesiąca znajdą w tabeli pomieszczenie.

Miejscowość i firma	Stan bierny							Kapitał obrotowy	Stan czynny			
	Udziały	fundusz rezerwowy	Wkładki	Pożyczki zaciągnięte	Saldo rachunku Banku kraj.	Saldo odsetek	Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone	Koszta założenia ruchom. i admin.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka
	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.	kor.
Mielec Tow. zal.	35870	6802	272271	—	1460	7649	7579	331631	320278	1182	131	10040
Mikołajów Kasa zal. „Nadzieja"	8784	2570	2925	18700	—	—	670	33649	31412	364	1849	24
Mościska Tow. zal.	70828	29329	232584	—	—	1218	4333	338292	300694	6314	27514	3770
Mszana dolna T. z.	8150	1960	19090	10363	—	274	840	40677	38435	661	768	813
Nisko Pow. Kasa zal. i os. cz.	11215	2329	29179	1300	—	1177	499	45698	42282	105	2717	594
Nowy Sącz K. zal.	154338	67134	844963	—	838	29269	13382	1109925	1048811	4154	44570	12389
Obertyn Kasa zal. i oszczędn.	14149	4543	35112	15223	—	2105	1198	72330	69883	850	1127	471
Oświecim Tow. oszczęd. i poż.	226967	76528	887058	—	—	31595	1298	1223446	1097876	3550	111067	10953
Pilzno Stow. oszczęd i poż	29923	17265	293609	26120	—	7908	4286	379110	359898	—	18715	497
Podgórze St. p. i o. „Wz. p."	142780	55267	726431	174162	15606	14504	—	1128759	1100784	4468	7641	15865
Podhajce Tow. zal.	18028	6507	115763	22157	—	6893	112	199459	186825	1750	8861	2022
Radomyśl Stow. oszcz. i poż.	16727	8675	76799	21638	—	2850	184	129873	109380	1058	16182	3253
Rawa ruska Pow. K. zal. i oszcz.	28288	6639	146939	8400	2349	5576	4796	202987	185248	3404	3996	7338
Radymno Kasa zal.	37731	6762	57427	41770	—	4370	5370	153429	143812	1364	3200	5053
Radziechów T. zal.	117390	39198	330507	—	—	8940	8127	504161	465835	3397	22956	11974
Rozdół Tow. zal.	8717	2660	14369	23800	—	135	4	49685	47275	1369	682	360
Rudki Tow. zal.	44479	16812	171691	13400	1580	3692	1694	253348	227000	17184	4783	4381
Rymanów Tow. zal.	47244	32300	349377	9350	—	10553	2450	451274	358317	2153	81640	9164
Sambor K. z. rękodz. i roln	29645	9943	144862	43151	—	5986	371	233959	168212	1670	61701	2376
Sieniawa Tow. zal.	39514	35446	71995	—	—	519	2223	149696	146304	1294	1041	1057
Skałat Tow. zal. i kredytowe	98344	40064	109684	203543	—	7885	3958	463477	421102	602	37926	3847
Skawina Stow. poż. i oszczęd.	25192	5168	80136	16521	—	4608	1248	132873	131195	858	251	668
Sokal Tow. zalicz.	43630	36423	308619	31527	—	5865	87	425951	331333	2718	85752	6150
Stanisławów Bank zalicz.	130150	25425	235792	211689	9385	15198	40733	668371	52289	7086	123279	15197
„ Bank mieszcz.	201989	62668	657529	228641	—	25185	6052	1174064	1044072	6895	108711	14385
Strusów Kasa oszcz. i poż.	35040	5789	82598	26690	—	4888	2238	157512	151655	2657	2789	414
Stryj Tow. zalicz	93771	25448	205578	4200	897	9055	15092	354041	305775	7479	38374	2414
Szczerzec T. K. zal.	23499	4409	59592	17164	—	—	1198	105863	98996	717	5987	163
Tłumacz St. kredyt. „Oszczędn."	67754	19199	243377	—	1234	8940	—	34053	305929	3386	28129	2068
Tarnobrzeg T. zal.	23418	23371	105159	10000	176	5506	4327	171956	156520	1293	6987	7156
Tuchów Kasa zal i oszczędn.	8469	524	61945	—	—	2591	—	73529	70346	731	8	2444
Turka Pow. T. zal.	40696	5138	195440	18268	2589	6099	820	269051	253550	4107	3750	7643
Ulanów Tow. zal.	11409	2483	21199	19813	—	1763	7	56675	53604	352	2131	587
Ustrzyki dolne Tow. zalicz.	20840	4495	49975	38216	—	3239	889	117654	112474	1608	3179	393
Zakopane Tow. zal.	24198	7555	325742	—	—	11326	22	369143	285060	519	79787	3777
Zaleszczyki T. kr. „Wz. pom."	12812	1802	20576	9200	—	1633	—	46023	41474	1550	2494	506
Złoczów Tow. zal.	150012	58196	501128	—	—	14708	22201	746244	610470	3933	129355	2486
Złoczów Kasa zal.	31747	12724	124155	17600	—	1598	1159	188983	154459	2997	827	30700
Żółkiew Kasa zal. i oszczędn	50800	43652	27737	142535	5859	—	2241	272824	201886	5415	58873	6450
Żydaczów Pow. Kasa zal. i oszcz.	19654	8254	233063	—	976	4313	846	267105	247094	8539	3709	7763

chunkowego resztujących a zadatkowanych potąd udziałów, by złączone z cyfrą opustu z oszczędności, funduszem rezerwowym i wartością inwentarzową nieruchomości etc. pokryły wiadomą na ów czas tylko na sumę 101.000 obliczoną stratę.

Równocześnie członkowie Towarzystwa powodowani nieufnością do byłej Rady nadzorczej i Dyrekcyi zażądali ustąpienia wszystkich w skład tego Zarządu wchodzących osób i dokonali nowych wyborów ufni, że nowo obrani względnie uproszeni zdołają bieg sromotą okrytej instytucyi z zabagnionych interesów wydobyć i na normalne wyprowadzić tory.

Niestety nowa Rada nadzorcza i Dyrekcya rozpatrzywszy się dokładnie w sprawach kasowych — przyszły wkrotce do przekonania, że w wyż opisany sposób przyprowadzona równowaga finansów Towarzystwa aczkolwiek jest rachunkowo słuszną, w rzeczywistości tylko pozorną i w praktyce realnej wartości nie posiada; albowiem:

1) ściągalność reszty zadatkowanych udziałów aczkolwiek uchwalona, bardzo była wątpliwa;

2) wartość nieruchomości (2 realności w Sędziszowie) skutkiem nastałych w Sędziszowie stosunków spadła znacznie, niemal do połowy;

3) wartość skryptów dłużnych różni się bardzo od faktycznej, albowiem szereg dłużników wykazywał się dowodami, że raty odpłacił, które to raty jako spłacone w księgach uwidocznione nie były, tem samem i procenta dłużne mniejsze są, niżli to księgi wykazują;

4) że szereg weksli na kilkudziesięciotysięczną sumę nie posiada żadnej wartości, albowiem tak wystawcy weksli tych jak i ręczyciele zaprzeczali autentyczności umieszczonych na wekslach podpisów i wielu słuszność swych twierdzeń wobec c. k. Sądu przysięgą stwierdziło;

5) że niektóre wierzytelności, pupilarnego bezpieczeństwa wymagające, 40% redukcyi nie dozwalają, że zatem pierwotnie ustalona w bilansie cyfra owego funduszu gwarancyjnego o kilka tysięcy dyferuje, zączem o takąż cyfrę wzrasta fundusz wkładkowy czyli dług Towarzystwa.

Powstała wskutek owych okoliczności różnica bilansowa oceniona została na 50 kilka tysięcy złr., czyli że pierwotnie ustalona cyfra straty wzmogła się do przeszło 130 tysięcy złr.

Natychmiast tedy nowa Rada nadzorcza podjęła energiczne kroki w kierunku akcyi sanacyjnej, umożliwiającej rozwikłanie interesów Towarzystwa choćby w drodze likwidacyi lecz pomimo ofiarności niektórych instytucyj finansowych i osób prywatnych tak wysokiego kapitału na bezprocentowy fundusz gwarancyjny w szeregu lat dopiero ewentualnie zwrotny względnie właściwie na darowiznę zgromadzić nie mogła.

I dziwić się temu trudno, nikt bowiem nie ma obowiązku własną stratą materyalną naprawiać cudze błędy a tem mniej grzechy, — a panika katastrofy sędziszowskiej i rozszerzona groza konkursu powstrzymały życzliwie usposobione Towarzystwa bratnie przed angażowaniem kapitałów na wątpliwe w skutkach cele.

Sytuacya dałaby się porównać z majątkiem obciążonym długami powyżej 10-krotnej wartości, a którego los łatwo przewidzieć można.

Gdy nadto niektórzy wierzyciele wręcz odmówili przeniesienia 40% swych oszczędności na fundusz gwarancyjny, żądając wypłaty złożonego kapitału w całości, a nawet wytoczyli spory sądowe z niepomyślnym dla Towarzystwa rezutatem, znalazła się nowoobrana Dyrekcya w położeniu bez wyjścia — i uznała misyę swoją za ukończoną, a przedłużenie stanu takiego mogącego Towarzystwo na dalsze nieobliczalne narazić straty, — za ńielicujące z ludzką uczciwością i postąpiła w myśl ustawowych przepisów.

Pragnąc jednakowoż, by rozwikłanie sądowe interesów Towarzystwa jak niemniej dotkliwem dla członków uczynić, a wierzycieli od strat przy konkursach praktykowanych uchronić, zawnioskowała dyrekcya świetnemu c. k. Sądowi zamianowanie kuratorem masy Towarzystwa Wgo J. Kazimierza Jankowskiego z Brzyzny, a komisarzem Wgo radcę Kozika, naczelnika c. k. Sądu powiatowego w Ropczycach — znanych powszechnie z prawości charakteru obywateli.

Podając powyższe sprawozdanie do wiadomości wszystkich członków i wierzycieli byłego Towarzystwa wzajemnego kredytu w Sędziszowie, uprasza się P. T. wierzycieli, by we własnym interesie zechcieli przy niebawem nastąpić mającym wyborze wydziału konkursowego oddać swe głosy:

Na kuratora: Wnemu Kazimierzowi Jankowskiemu z Brzyzny;

Na asesorów: Wnemu Bronisławowi Schwarzenberg-Czernemu z Góry ropczyckiej, Markowi Strzyż wójtowi z Borku wielkiego, Wojciechowi Strękowi z Olchowy, Majerowi Löw z Sędziszowa.

Wygrana sprawa fiskalna.

Dyrekcya Banku chrześciańskiego w Krakowie wygrała w Trybunale administracyjnym przeciw władzom skarbowym sprawę dwóch niesłusznych wymiarów, na tej samej błędnej interpretacyi ustawy dokonanych. Oto nadesłano nam przez Dyrekcyę Banku chrześć. w odpisach orzeczenia, odnoszące się do tej sprawy:

Odpis. Kraków d. 18. kwietnia 1900. L. 6.430/900. Do Szanownej Dyrekcyi Banku chrześciańskiego w Krakowie. Na zażalenie wniesione przez Szanowną Dyrekcyę do c. k. Trybunału administracyjnego przeciw orzeczeniu c. k. krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 18. maja 1899 r. l. 50.742 odrzucającemu rekurs Banku chrześciańskiego przeciw obowiązkowi opłacania podatku zarobkowego w rocznej kwocie 8 zł. 40 ct. od II. półrocza 1897 przypisanego — cofnięto zaczepione orzeczenie, a c. k. Krajowa Dyrekcya Skarbu rozstrzygając reskryptem z dnia 2. kwietnia 1900 l. 37.716 ponownie w mowie będący rekurs uchyliła zaczepiony wymiar tego podatku z następujących powodów. Wedle §. 1. ustawy z 22. grudnia 1880 (Dz. p. p. Nr. 51) zastosowanie tej ustawy nie jest wykluczone wtedy, jeśli Stowarzyszenia zarobkowe i gospodarcze także u niečłonków pożyczki zaciągają lub towary kupują. Ponieważ przyjmowanie wkładek oszczędnościowych przedstawia znamiona kontraktu poży-

czki (§. 983. ust. cyw.) gdyż wkładającego należy uważać jako wierzyciela a Towarzystwo kredytowe jako dłużnika, przeto przyjmowanie wkładek oszczędnościowych od nieczłonków nie wyklucza zastosowania powyższej ustawy. Wskutek tego poleca się równocześnie tutejszemu c. k. głównemu urzędowi podatkowemu, aby przypisany za II. półrocze 1897 podatek zarobkowy w kwocie 4 zł. 20 ct. dodatek nadzwyczajny 2 zł. 94 ct. — razem 7 zł. 14 ct. wraz z dodatkami funduszowemi odpisał. — C. k. Administracya podatków. *Habliński*, m. p.

Odpis. Kraków d. 18. kwietnia 1900. L. 6.431/900. Do Szanownej Dyrekcyi Banku chrześciańskiego w Krakowie. Na zażalenie wniesione przez Szanowną Dyrekcyę do c. k. Trybunału administracyjnego przeciw orzeczeniu c. k. Krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 18. maja 1899. L. 50.742, którem nie uwzględniono rekursu Banku chrześciańskiego przeciw obowiązkowi opłacania podatku zarobkowego w rocznej kwocie 8 zł. 40 ct. od II. półrocza 1897 oznajmia się wskutek reskryptu c. k. Krajowej Dyrekcyi Skarbu z dnia 2. kwietnia 1900. L. 37.116 że ta Wysoka Władza cofnęła wskutek reskryptu c. k. Ministerstwa Skarbu z dnia 23. marca 1900. L 17.103 swe powołane na wstępie zaczepione orzeczenie i o sprawie w mowie będącej orzekła ponownie, a o osnowie tego orzeczenia zawiadamia się Szanowną Dyrekcyę równoczesną tutej. rezolucyą do L 6.430. — C. k. Administracya podatków. *Habliński*, m. p.

Ruch stowarzyszeń.

Dary i subwencye na rzecz **Funduszu zaopatrzenia funkcyonaryuszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych** w myśl okólnika Zarządu, nadesłały dotychczas z czystych zysków za rok 1899, następujące Towarzystwa:

11. Tow. zaliczkowe w *Rohatynie* . . . 60 kor.
12. Tow. zal. urzędn. poczt. we *Lwowie* . 20 „

We Lwowie, dnia 25. maja 1900 r.

W. Terenkoczy. *N. Ulmer.*

Zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. Dziennik urzędowy ogłasza w miesiącu marcu z. r. następujące zmiany w rejestrach stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych:

Nowe stowarzyszenia:

Niegowice. Spółka oszczędności i pożyczek, stow. zarej. z nieogr. poręką. Statut z dnia 24. stycznia 1900, zarejestrowany uchwałą sądu krajowego w Krakowie z dnia 16. lutego 1900 l. cz. Firm. 87.

Zarząd: Ks. Stanisław Pilchowski, Antoni Konieczny, Wojciech Feliks, Jan Łosiowski i Tomasz Bartosik.

Niepołomice. Stowarzyszenie oszczędności i pożyczek, sądownie spisane z nieogr. poręką. Statut z dnia 29. stycznia 1900, zarejestrowany uchwałą sądu krajowego w Krakowie z d. 9. marca 1900 l. cz. Firm. 130.

Dyrekcya: Mieczysław Reichenberg, Marcin Mleko i Maryan Pieczonka.

Potok Złoty. Spar und Credit-Verein, Towarzystwo oszczędności i pożyczek, stow. zarej. z ogran. 5-krotną poręką. Statut z 8. lutego 1900, zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Stanisławowie z dnia 12. marca 1900 l. cz. Firm. 57.

Dyrekcya: Markus Leib Bergmann, Israel Stein i Mozes Bergmann.

Rohatyn. Powitowe Towarystwo kredytowe, stow. zarej. z ogran. poręką. Statut z dnia 25. grudnia 1899, zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Brzeżanach z dnia 21. lutego 1900 l. cz. Firm. 120.

Dyrekcya: Dr. Andronik Mohylnicki, Lew Zaduzny i Stefen Hołodecki.

Rohatyn. Spółka pożyczkowa, stow. zar. z ogran. poręką. Statut z dnia 28. sierpnia 1899, zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Brzeżanach z dnia 31. października 1899 l. cz. Firm. 262.

Dyrekcya: Chaskel Goldschlag, Jonas Rappaport i Abraham Izak.

Ryczów. Spółka oszczędności i pożyczek, stow. zarej. z nieogr. poręką. Statut z dnia 4. lutego 1900, zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Wadowicach z dnia 16. marca 1900 l. cz. Firm. 43.

Dyrekcya: Ks. Michał Krupa, Jan Kubas i Józef Szwed.

Stara Sól. Bank kredytowy, spółka zarej. z ogran. odpowiedzialnością. (Credit-Bank). Statut zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Samborze z dnia 5. stycznia 1900 l. cz. Firm. 159.

Dyrekcya: Eisig Wolf, Leizor Lieber i Samuel Altman.

Tarnawa Wyżna. Towarzystwo zaliczkowe, stow. zarej. z nieogr. poręką. (Towarystwo zadatkowe). Statut zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Samborze z dnia 5. stycznia 1900 l. cz. Firm. 291.

Dyrekcya: Ks. Bazyli Solohub, Ks. Jan Kuziów i Stafan Jurkowski.

Wiązownica. Spółka oszczędności i pożyczek, stow. zarej z nieogran. poręką. Statut z dnia 9. lutego 1900, zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Przemyślu z dnia 10. marca 1900 l. cz. Firm. 159.

Dyrekcya: Jan Golba, Stanisław Adamowicz i Ks. Jerzy Czartoryski.

Wyszatycze. Spilka oszczadnosty i pożyczok, stow. zarej. z neobm. porukoju. Statut z d. 14. stycznia 1900, zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Przemyślu z dnia 17. marca 1900 l. cz. Firm. 158.

Zarząd: Ks. Antoni Zacharyasiewicz, Andrzej Gradowski, Ignacy Gluz i Piotr Gensior.

Zameczek. Spiłka oszczadnosty i pożyczok, stow. zarej. z neobmeż. porukoju. Statut z dnia 1. grudnia 1899, zarejestrowany uchwałą sądu krajowego we Lwowie z dnia 16. stycznia 1900 l. cz. Firm. 190.

Zarząd: Ks. Jan Sawczak, Maksym Werhoła i Wasyl Diducz.

Żołynia. Towarzystwo kredytowe dla handlu i przemysłu, stow. zarej. z ogran. poręką. Statut z dnia 5 marca 1900, zarejestrowany uchwałą sądu obwodowego w Rzeszowie z dnia 31. marca 1900 l. cz. Firm. 87.

Zarząd: Ascher Bombach, Józef Haftel i Samuel Bombach.

Bilansy stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych za rok 1899.

51. Krynica. Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności „Wzaj. Pomoc". *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: zysk brutto 3.306·58. Rozchód: koszta administracyi 2.225·43, koszta inwentarza 23·15, czysty zysk 1.058·—; razem 3.306·58. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 98.543·61, różne 2.217·56, koszta procesowe 1.193·68, lokacye 2.741·64, inwentarz 207·—, zapas druków 300·—, odsetki naprzód zapłacone 36·—, odsetki należne 1.855·44, kasa 299·78; razem 107.394·71. Stan bierny: udziały 17.392·52, wkładki na rachunek bieżący 80.692·55, długi 3.830·—, fundusz rezerwowy 3.675·94, rezerwa strat 74·96, odsetki naprzód pobrane 670·74, zysk z 1899 r. 1.058·—; razem 107.394·71. Liczba członków 638. Ogólny obrót kasowy 348.012·50.

52. Maryampol. Stowarzyszenie „Kasy zaliczkowej". *a) Rachunek strat i zysków.* Przychód: z rach. kosztów admin. i podatków 285·84, do rach. bilansu: saldo za 1899 r. 731·78; razem 1.017·62. Rozchód: z rach. odsetek 1.017·62. *b) Bilans.* Stan czynny: pożyczki 15.949·—, zaliczki procesowe 63·35, lokacye 1.235·42, kasa 1.295·09; razem 18.542·86. Stan bierny: udziały 6.873·48, fundusz rezerwowy 2.993·05, wkładki na rach. bieżący 7.816·51, odsetki naprzód pobrane 81·14, z rach. kwoty niepewnej 46·90, zysk z 1899 r. 731·78; razem 18.542·86. Liczba członków 384. Ogólny obrót kasowy 43.311·76.

Edykta.

Firm. 57/00

(1—1)

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu, ogłasza że na walnem zgromadzeniu członków „Towarzystwa zaliczkowego w Zakopanem, stowarzyszenia zarejestrowanego z ograniczoną poręką", odbytem w dniu 3. marca 1900 wybrano na nowe trzechlecie tych samych członków Zarządu, mianowicie: na dyrektora kierownika Józefa Sieczkę; na kasyera Macieja Gąsienicę; na kontrolora Wincentego Regieca. Na zastępcę dyrektora kierownika Franciszka Pawlicę; zastępcę kasyera Jana Obrochtę; zastępcę kontrolora Wojciecha Krzeptowskiego tudzież uchwalono zmianę dotychczasowego statutu z dnia 20. września 1882 w miejsce którego przyjęto w całości nowy statut, który zawiera postanowienie:

Nazwa firmy opiewa nadal „Towarzystwo zaliczkowe w Zakopanem, stowarzyszenie zarejestrowane z ograniczoną poręką" z siedzibą w Zakopanem.

Przedmiotem przedsiębiorstwa jest dostarczenie członkom swoim na umiarkowany procent gotowych pieniędzy potrzebnych im do obrotu w gospodarstwie, rzemiośle, przemyśle i handlu za pomocą wspólnego kredytu wszystkich członków. Zarząd składa się z trzech dyrektorów i trzech zastępców. Podpis za stowarzyszenie uskutecznia się w ten sposób iż podpisujący do firmy Towarzystwa swe podpisy dołączają. Do ważności zobowiązania wobec osób trzecich, potrzeba podpisu dwóch członków Dyrekcyi. Udział każdego członka ustanawia się najmniej na 50 kor. i najwięcej na 1.000 kor. Gmina Zakopane jako osoba moralna może złożyć wkładkę do wysokości 3.000 kor. Udział może być wpłacony albo w całości zaraz po przystąpieniu lub uzupełniony wkładkami miesięcznemi przynajmniej po 2 kor. Publiczne ogłoszenia będą umieszczane w jednym z dzienników krajowych.

Nowy Sącz, dnia 21. kwietnia 1900 r.

Firm. 54/00

(1—1)

EDYKT.

C. k. Sąd obwodowy jako handlowy w Nowym Sączu ogłasza, że na walnem zgromadzeniu „Stowarzyszenia pożyczkowego i oszczędności „Wzajemna pomoc" w Krynicy, z poręką nieograniczoną" odbytem w dniu 4. marca 1900. wybrano w miejsce p. Michała Klimczyka zastępcą dyrektora p. Jana Pudło, a zatwierdzono ponowny wybór na dalszy czas p. Stefana Krynickiego na dyrektora a p. Władysława Nodzyńskiego na zastępcę dyrektora wspomnianego stowarzyszenia.

Nowy Sącz, dnia 21. kwietnia 1900 r.

Z I. Związkowej Drukarni we Lwowie, ul. Lindego l. 4.